

**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2021-1077
(mr. dr. S.O.H. Bakkerus, voorzitter en mr. A.M.S. Westenbrink, secretaris)**

Klacht ontvangen op	: 6 juli 2021
Ingediend door	: De consument
Tegen	: Aegon Bank N.V., gevestigd te Den Haag, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 21 december 2021
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering afgewezen
Bijlage	: Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving en de voorwaarden

Samenvatting

De consument heeft de Amerikaanse nationaliteit. De bank heeft de spaarrekening van de consument beëindigd omdat hij volgens het recht van de Verenigde Staten van Amerika daar belastingplichtig is. De commissie oordeelt dat de bank een indirect onderscheid naar nationaliteit in de zin van de Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB) maakt. Na een belangenafweging concludeert de commissie dat daartoe in dit geval een rechtvaardiging aanwezig is waarmee het gemaakte onderscheid niet verboden moet worden geacht. De vorderingen van de consument worden afgewezen.

1. De procedure

- 1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) het verweerschrift van de bank; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de bank.
- 1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op donderdag 28 oktober 2021. Partijen zijn aldaar verschenen.
- 1.3 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 Consument heeft zowel de Nederlandse als de Amerikaanse nationaliteit.

2.2 In 1996 hebben de wettelijke vertegenwoordigers van de consument een RenteRekening (hierna: spaarrekening) en Koersplan (hierna: beleggingsproduct) bij Spaarbeleg (een rechtsvoorganger van de bank) voor de consument geopend. Het beleggingsproduct is in 2011 geëxpireerd en tot uitkering gekomen. De spaarrekening heeft de consument aangehouden.

2.3 Op 9 juli 2020 heeft de bank aan de consument per e-mail onder meer bericht:

Hartelijk dank voor het doorlopen van de stappen om u opnieuw te identificeren. Uw gegevens zijn goed door ons ontvangen. Uit deze gegevens blijkt dat u belastingplichtig bent in de Verenigde Staten. Hieronder leest u wat dat voor u betekent.

Wij kunnen geen Amerikaanse belastingplichtige klanten behouden

De Amerikaanse belastingdienst, IRS, stelt speciale eisen aan banken met klanten die Amerikaanse staatsburgers of inwoners zijn. Amerikaanse belastingplichtigen moeten op een andere manier geadministreerd worden. Wij kunnen om technische en administratieve redenen niet aan deze speciale eisen van de IRS voldoen en daardoor helaas geen Amerikaans belastingplichtige klanten behouden. Dat betekent dat we de relatie gaan beëindigen en uw rekening gaan stopzetten.

Hierdoor moeten wij uw rekening(en) bij AEGON Bank beëindigen. Voordat wij uw rekening(en) beëindigen, willen we er zeker van zijn dat we het geld naar de juiste rekening overboeken. Wij willen u vriendelijk verzoeken om binnen vier weken te controleren of de tegenrekening die gekoppeld is aan uw rekening(en) nog klopt.

2.4 De bank heeft de spaarrekening op 16 april 2021 beëindigd en het saldo vervolgens op 7 mei 2021 naar een betaalrekening van de consument bij een andere bank overgeboekt.

De klacht en vordering

2.5 De consument vordert dat de commissie de beëindiging van de spaarrekening door de bank discriminerend en onrechtmatig verklaart en de bank veroordeelt de consument een passend alternatief aan te bieden in de vorm van enig bij de bank op dit moment beschikbaar spaar- of beleggingsproduct. Ter zitting heeft de consument zijn vordering aangevuld. Hij vordert ook dat de commissie dat de bank veroordeelt om met de consument in overleg te treden voor het bepalen van een billijke vergoeding voor het discriminerend en onrechtmatig handelen. Hij vordert verder de vergoeding van geleden psychische schade door het beëindigen van de spaarrekening door de bank. Tot slot heeft de consument ter zitting kenbaar gemaakt dat hij zijn Amerikaanse nationaliteit overweegt op te geven en verzoekt de commissie de bank te veroordelen de kosten die hiermee gemoeid zijn te vergoeden. De consument voert hiertoe het volgende aan.

- 2.6 Het is de bank volgens de Nederlandse wetgeving niet toegestaan een rekening van een klant te beëindigen louter omdat hij een dubbele nationaliteit heeft. De consument verwijst hiervoor naar de beantwoording van de Kamervragen FACTA door de staatssecretaris van Financiën van 19 maart 2020. De staatssecretaris heeft verklaard dat volgens DNB banken alleen een reden kunnen hebben om een betaalrekening te weigeren wegens strijd met eisen uit de Wet op het financieel toezicht (Wft) of de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft). Dit is het geval als het openen of aanhouden van een betaalrekening een te hoog risico op betrokkenheid bij witwassen of terrorismefinanciering met zich meebrengt, of omdat het cliëntenonderzoek niet volledig uitgevoerd kan worden. Dit onderzoek moet per client gedaan worden, een bank kan niet categoriaal cliënten weigeren, aldus de staatssecretaris. In het geval van de consument is er geenszins sprake van zulke omstandigheden.
- 2.7 De consument heeft vanaf zijn geboorte ook de Amerikaanse nationaliteit en die was er dus al bij aanvang van de relatie met de bank in 1996. En toen was er geenszins sprake van een uitsluiting van Amerikaanse belastingplichtigen. De consument is altijd transparant geweest hierover. De bank kan dus zonder enig probleem het wettelijk vereist cliëntenonderzoek doen.
- 2.8 Het is niet te begrijpen waarom de bank het argument dat zij een kleine bank is die de kosten laag probeert te houden en er geen ruimte is voor maatwerkoplossingen, hanteert. Het kan niet zo zijn dat er voor verschillende in Nederland opererende banken, verschillende regels gelden. Al was het maar om rechtsongelijkheid en concurrentievervalsing te voorkomen.
- 2.9 De bank verwijst naar artikel 17 van de Algemene Voorwaarden AEGON Bank N.V. versie februari 2020 (hierna de voorwaarden 2020).¹ Geen van de in dit artikel genoemde gronden voor beëindiging zijn van toepassing op de situatie van de consument. Het feit dat de bank dit type spaarrekeningen per 1 september 2021 voor alle rekeninghouders heeft opgeheven is niet relevant. De bank heeft namelijk in een eerder stadium de spaarrekening van de consument beëindigd met alleen de dubbele nationaliteit van de consument als argument. Voor andere rekeninghouders is het wel mogelijk een alternatief te zoeken bij een ander spaar- of beleggingsproduct van de bank.
- 2.10 De consument heeft vanaf het moment dat hij belastingplichtig werd in de Verenigde Staten elk jaar met inachtneming van alle wettelijke vereisten aangifte gedaan bij de federale belastingdienst van de Verenigde Staten. In de brief van zijn belastingadviseur staat hij aan alle verplichtingen heeft voldaan.

¹ De relevante bepalingen uit de voorwaarden zijn in de bijlage opgenomen.

2.11 De consument heeft ter zitting aangegeven dat hij psychische schade heeft. Er is veel onzekerheid bij de consument. Als Nederlands staatsburger worden hem rechten ontzegd. Bij verschillende banken kan hij geen beleggingen aanhouden als gevolg van zijn Amerikaanse nationaliteit. De consument is bang voor een domino effect en dat andere banken gaan volgen en ook betaal- of spaarrekeningen gaan beëindigen om deze reden. De consument overweegt de Amerikaanse nationaliteit op te geven.

Het verweer

2.12 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

3.1 De commissie moet beoordelen of de consument voldoende procesbelang heeft bij de behandeling van zijn klacht en of de bank discriminerend en onrechtmatig heeft gehandeld door de spaarrekening van de consument te beëindigen.

Belang bij de klacht

3.2 De bank voert als het verst strekkende verweer dat de consument niet ontvankelijk is in zijn vordering omdat hij geen belang bij zijn vordering heeft. De bank voert verder aan dat de consument geen schade heeft geleden. Hij heeft die schade gesteld noch onderbouwd. De consument kan gewoon deelnemen aan het betalingsverkeer, omdat hij een betaalrekening aanhoudt bij een andere bank en omdat veel andere partijen spaarrekeningen aanbieden ook voor Amerikaanse belastingplichtigen. Dit terwijl de bank conform de voorwaarden 2020 op grond van artikel 2.3 geen overeenkomsten aangaat met Amerikaanse belastingplichtigen. Bovendien is de bank gestopt met het spaarproduct voor al haar klanten per 1 september 2021. Op grond van artikel 17.1 van de voorwaarden 2020 mag de bank altijd de relatie zelf beëindigen, bijvoorbeeld als het betreffende product niet meer wordt aangeboden. De relatie was dus in elk geval op 1 september 2021 geëindigd. Het is simpelweg niet meer mogelijk om over te gaan tot herstel, en alhoewel de bank betwist daartoe gehouden te zijn, kan zij de consument ook geen alternatief spaarproduct aanbieden. De consument heeft dus geen belang meer bij een inhoudelijke beoordeling van zijn klacht, aldus de bank.

3.3 De commissie verwerpt dit verweer en overweegt dat de consument alleen dan geen procesbelang, als hij door het aanwenden van het rechtsmiddel niet in een betere positie gebracht kan worden.²

² Zie Hoge Raad 11 april 2014, ECLI:NL:HR2014:878, rechtsoverweging 3.4.2. en Hoge Raad 10 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:392 en GC Kifid 2018-659.

Ook heeft de Hoge Raad geoordeeld dat, indien een verklaring voor recht wordt gevorderd dat aansprakelijkheid bestaat voor schade, de rechter ervan uit dient te gaan dat eiser daarbij belang heeft als de mogelijkheid van schade aannemelijk is. Dat geldt ook als niet tevens een veroordeling tot schadevergoeding wordt gevorderd.³

- 3.4 De commissie overweegt dat het enkele gegeven dat de bank per 1 september 2021 is gestopt met het spaarproduct, niet zonder meer betekent dat de consument geen belang meer heeft bij hanteren van het rechtsmiddel. De consument heeft gevorderd dat de commissie de beëindiging van de spaarrekening discriminerend en onrechtmatig verklaart. Naast het aanbieden van een passend alternatief, vordert de consument een billijke vergoeding. Ook vordert hij vergoeding van geleden psychische schade en een vergoeding van de kosten die gepaard gaan met het opgeven van de Amerikaanse nationaliteit. Zie rechtsoverweging 2.5. De consument heeft dan ook een voldoende procesbelang, zodat de commissie de klacht inhoudelijk zal behandelen.

Beëindiging van de spaarrekening

- 3.5 De vraag is of de bank discriminerend en onrechtmatig heeft gehandeld door de spaarrekening van de consument te beëindigen. De commissie oordeelt als volgt.
- 3.6 De commissie sluit aan bij de uitspraak van de commissie met nummer 2017-326. In deze zaak weigerde de bank een Amerikaans belastingplichtige het openen van een spaarrekening. In deze uitspraak is, kortgezegd, geoordeeld dat de bank een indirect onderscheid naar nationaliteit in de zin van de Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB) maakt. Na een belangenafweging concludeert de commissie in die uitspraak dat voor het indirecte onderscheid in dit geval een rechtvaardiging bestaat waardoor het niet verboden moet worden geacht.
- 3.7 Met inachtneming van bovengenoemde uitspraak concludeert de commissie ook in de onderhavige klacht dat de bank met het beëindigen van de spaarrekening, omdat de consument Amerikaans belastingplichtig, een indirect onderscheid heeft gemaakt naar nationaliteit in de zin van artikel 1 sub c van de Algemene Wet Gelijke Behandeling (hierna: AWGB).
- 3.8 De vraag die vervolgens voorligt of het beroep van de bank op artikel 2 lid 1 AWGB slaagt. In dit artikel staat dat het verbod van onderscheid niet geldt ten aanzien van indirect onderscheid, indien dat onderscheid objectief gerechtvaardigd wordt door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn.

³ Zie Hoge Raad 27 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:760, rechtsoverweging 4.1.2 en GC Kifid 2021-0913.

- 3.9 De bank heeft aangevoerd dat het voor haar onredelijk bezwarend is om maatregelen te moeten nemen om te voldoen aan de FACTA. De bank moet een zeer kostbare en tijdrovende aanpassing in haar werkproces doorvoeren die van haar in redelijkheid niet kan worden verlangd. Bovendien kan de bank te maken krijgen met hoge boetes als zij niet voldoet aan de strenge eisen van de rapportageverplichting uit de FACTA. Tot slot heeft de bank onweersproken aangevoerd dat de consument via andere financiële dienstverleners reeds toegang heeft tot het betalingsverkeer.
- 3.10 De commissie acht het doel om onder alle omstandigheden te voldoen aan de uit het tussen de Verenigde Staten en Nederland gesloten belastingverdrag voortvloeiende verplichtingen voor financiële dienstverleners legitiem en de door de bank genoemde aanpassingen in haar werkprocessen noodzakelijk. Daarmee dient zich in het kader van de beoordeling van de passendheid een belangenafweging aan tussen enerzijds het belang dat de consument heeft bij het toegang verkrijgen tot de bancaire dienstverlening als verleend door de bank en anderzijds het belang dat de bank heeft bij vrijheid bij de inrichting van haar bedrijfsmodel.
- 3.11 Hoewel de commissie begrijpt dat de opzegging ingrijpende en onaangename gevolgen voor de consument heeft, weegt het belang van de consument bij voortzetting van dit spaarproduct of het verkrijgen van een ander passend spaarproduct van de bank niet zo zwaar als het belang van de bank in deze bij de beëindiging van het spaarproduct.
- 3.12 De commissie concludeert dat de bank een rechtvaardiging heeft waardoor het indirecte onderscheid naar nationaliteit niet verboden moet worden geacht. Op basis hiervan is er dan ook geen grond voor een eventuele schadevergoeding en zullen de overige vorderingen van de consument onbesproken blijven.

4. De beslissing

De commissie wijst de vorderingen af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Bijlage

Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB)

Artikel 1

- I. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - a. onderscheid: direct en indirect onderscheid, alsmede de opdracht daartoe;
 - b. direct onderscheid: indien een persoon op een andere wijze wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld, op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat;
 - c. indirect onderscheid: indien een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen met een bepaalde godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat in vergelijking met andere personen bijzonder treft.

(...)

Artikel 2

- I. Het in deze wet neergelegde verbod van onderscheid geldt niet ten aanzien van indirect onderscheid indien dat onderscheid objectief gerechtvaardigd wordt door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn.

(...)

Algemene Voorwaarden AEGON Bank versie februari 2020

- 2.3 Wij gaan geen overeenkomsten aan met **Amerikaans belastingplichtigen**. Als u na het openen van de **Aegon Rekening** een **Amerikaans belastingplichtige** wordt, moet u dat direct schriftelijk of per email aan ons mededelen. Als u **Amerikaans belastingplichtige** wordt, zullen wij uw **Aegon Rekening** beëindigen. Wij zijn niet aansprakelijk voor de gevolgen van de beëindiging van de **Aegon Rekening**.

17. Wij mogen uw Aegon Rekening beëindigen

- 17.1 Wij mogen uw **Aegon Rekening** altijd zelf beëindigen, bijvoorbeeld als het betreffende product niet meer door ons wordt aangeboden of er een jaar of langer geen **tegoed** op uw **Aegon Rekening** staat. Wij bevestigen de beëindiging van uw **Aegon Rekening** aan u per e-mail.
- 17.2 Een eventueel resterend **saldo** op uw **Aegon Rekening** en de opgebouwde rente maken wij over naar uw **tegenrekening**. Als uw Aegon Beheerd Beleggen Rekening wordt beëindigd, verkopen wij voor u de **participaties** en storten wij de waarde van uw **participaties** en het **saldo** op uw Aegon Beheerd Beleggen Rekening op uw **tegenrekening**. Als de waarde van de **participaties** in de periode tussen het sluiten en het herroepen van de overeenkomst is gedaald, komt dat voor uw rekening en risico. Kosten die wij nog van u **tegoed** hebben, trekken wij af van het bedrag dat we overmaken naar uw **tegenrekening**.
- 17.3 In bepaalde gevallen kunnen wij uw **Aegon Rekening** meteen beëindigen. Dat geldt voor de volgende gevallen:
 - a. als wij daartoe wettelijk verplicht zijn;
 - b. als dat moet van de Autoriteit Financiële Markten of De Nederlandsche Bank; of
 - c. als wij vermoeden dat u zich niet houdt aan de Veiligheidsregels (zie artikel 22), dat er sprake is van fraude of dat er oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van uw **Aegon Rekening**.

- 17.4 Als wij uw **Aegon Rekening** beëindigen betaalt u geen kosten, tenzij sprake is van (een vermoeden van) fraude of oneigenlijk gebruik van uw **Aegon Rekening**.
- 17.5 Tijdens de afwikkeling van uw **Aegon Rekening** (op uw verzoek of op ons initiatief) blijven deze **Algemene Voorwaarden** en de toepasselijke **productvoorwaarden** van toepassing.